

Házy Bakó Eszter az Apáczai Csere János Közművelődési Egyesület elnöke meghívására a Brassói Megyei Magyar Napok keretén belül a XXII.-ik Incitato Nemzetközi Művészta bor válogatott anyagából készült tárlat megnyitójára került sor 2014 október 9-én a brassói Reménység Háza kiállítótermében. A megnyitón Vetró B Sebestyén András röviden ismertette 1993-ban megalakult egyedülálló művésztelep történetét és bemutatta Vince László sárándi grafikus és egyben a tábor művészeti vezetője által tervezett Incitato albumot, majd Tóth Ildikó táborszervező szólt a jelenlevőkhöz. A 22 -ik Művésztelep anyagát Magyarosi Imola művészettörténész, a Szentgyörgyi Plugor Sándor Művészeti Líceum tanára méltatta.

LOVASISKOLA -2014

„Nem elég tudós módra, anyaggyűjtésszerűen megismerni az anyagot, azt -lege artis- feldolgozni, s lélekben talán idegen maradni tőle. Emberileg is részévé kell válni a hagyománynak (...).”

„Omnis nobilitas ab equo.” - "Minden nemesség a lótól származik", tartja az antik mondás és a brassói Reménység házában kiállított huszonekét művész alkotásai is ezt hangsúlyozzák. Gyönyörű, energikus paripák feszülnek a papíron, vásznon vagy éppen alakot öltöttek fában, hamis bronzban.

A ló nemes állat, talán az egyik legszebb testfelépítésű lény, elegáns mozgással. Nem is csoda, hogy a művészettörténet egyik leggyakrabban megfestett, megrajzolt állataként tartjuk számon. Már az ókori barlangrajzokon is megjelenik egyszerű lineáris stílusban. Az ókorban a ló ábrázolása további kiemelkedő szerepet kapott a különböző lovasnépek művészetében. A legszebb ókori állatábrázolások, közöttük lóábrázolások az ázsiai, eurázsiai művészetekben találhatók meg. Ezek a civilizációk nemcsak a maga valóságában csodálták a lovat, hanem sok esetben már értelmezett, metamorfózison átmenő lényként ábrázolták és gyakran az ősi szent állat formájába is átöltöztették.

Az ókori nyugat nagy civilizációi, a görögök és rómaiak kultúrájában is fontos szerepet töltött be a ló. Művészetükben újra és újra megelevenedik, legyenek azok a Parthenon frízeinek büszke tartású lovai vagy a keleti oromzaton a nappal kezdetét ágaskodva jelző, Heliosz lova; vagy akár a szobrászat történetének egyik alapvető alkotása, a római Marcus Aurelius szobor, mely hosszú időre meghatározza a lovasszobor, ló és lovasa sztereotípiáját és, amely már előre vetíti a reneszánsz szintén anatómiai pontosságra törekvő Donatello vagy Verrochio büszke tartású lovaszobrai. A ló már nem önmagában, hanem lovasával együtt új, történelemformáló tényezőként jelenik meg.

Nincs művészeti stílus, mely ne vallotta volna sajátjának a ló témáját, amely vagy, mint társ, harcostárs, vagy mint a rang, az előkelőség szimbóluma jelent meg az ábrázolásokon. A reneszánsz nagy mesterei Leonardo da Vinci, Michelangelo, Tiziano, Dürer vagy akár a barokk Velázquez, a romantikus Gericault vagy Delacroix, az impresszionista és posztimpresszionista Manet, Degas, Toulouse Lautrec alkotásain a ló megelevenedik a különböző korszakok stílusjegyeivel. Az avantgárd művészet is tovább viszi a témát, de valamennyi irányzat sajátosan értelmezi, újraértelmezi azt. Így jönnek létre Picasso kubista lovai, Franz Marc expresszionista Kék lova vagy Salvador Dalí szürrealista szellemében fogant Boldog Unikornisa.

A nagy elődök hagyatéka, egy hihetetlenül gazdag művészeti örökség szolgál tehát a ma művészeinek alkotásainak alapjául. Azonban ahhoz, hogy sajátosan legyen értelmezve, hogy magyaros, erdélyies legyen, a

művészeti táborban résztvevő művészek maguk is személyes tapasztalatszerzésnek vannak kitéve a tábor ideje alatt. És hogy ez mennyire fontos, aláhúzták számomra Ábrahám Jakab művész úr szavai is: nem elég a lovat anatómiailag pontosan lerajzolni, hanem meg kell ismerni, meg kell érteni működését, mozgását, lelkét és akkor lesz a rajzból hiteles műalkotás. Ez a gondolatsor kodályi mélységű, ugyanis a nagy mester is vallotta: „Nem elég tudós módra, anyaggyűjtésszerűen megismerni az anyagot, azt -lege artis- feldolgozni, s lélekben talán idegen maradni tőle. Emberileg is részévé kell válni a hagyománynak (...)”. Erre ad lehetőséget az Incitato lovas művész tábor, a két hét alatt szerzett élmények egyértelműen áthatják a munkákat. A meglátogatott lovasiskolák - az idej tábor fő témája-, konkrétan vagy finom utalásokban, elvontan jelen vannak az alkotásokban. Konkrétan Csutak Levente alkotásain, Ábrahám Jakab és Ábrahám Imola finom vonalú rajzain elevenednek meg. Rejtett utalás Vincze László multiplikált lovai esetében, amelyek a ló lovasiskolába elsajátított különböző magatartás-, lépésformáit hangsúlyozzák vagy a szebeni Orth István művein, ahol a lovak a fovisták bátor színhasználatához, az expresszionista Franz Marc kék lovához vezetnek vissza egyedi, eredeti stílusban, érzékletesen idézve a lovasiskolák hangulatát.

A budapesti Palásti Erzsébet olajfestményén kubista törések, alakzatok formájában jelenik meg a ló, míg Tomos Tünde játékos alakzatban tárja elénk vagy éppen a ló és lovasa közötti kötődést jeleníti meg. Markáns vonalakkal, a lap szinte teljes felületét domináló, erős ló elevenedik meg Kristó Róbert szénrajzain. Dimény András lótorzója szintén erőteljes, egy másik alkotásán pedig érzékletesen ábrázolja az arányaiban szándékosan túlméretezett erős kezét, amely már nem finoman idomít, hanem sokkal inkább fenyegetően hat.

A gyergyószárhegyi Ferencz Zoltán metszetei konkrét erdélyi tájat idéznek, a szárhegyi kastély reneszánsz pártázatos vonalai is felsejlenek a háttérben. Témái, alakjai is szűkebb hazájához kötődnek, mint például Bákainé, a titokzatos ditrói jövendőmondó asszony legendás alakjának megidézése fehér vágató paripáján vagy Gábor deák, aki egy maroknyi csapattal sikeresen védekezett a betörő tatárokkal szemben.

Simó Enikő vegyes technikájú festményein gyönyörű, izmos, játékos lovakat, míg Sárosi Csaba könnyed ecsetvonású akvarelljei díjugratót idéznek. A ló különböző arcait mutatja be Vetró B. S. András finom tusorozatában: az igavonó állatét, a kancáét a kiscsikójával, az ember háttársaét. Ugyancsak a megbízható, szeretett háttársaét hangsúlyozzák Nagy Lajos fotói és Xantus Géza alkotása. Deák Barna vegyes technikával készült nyomatai a példás, kimért mozdulatú lovat és lovast, illetve a szabadon vágató, lobogó sörénnyel, hajjal ábrázolt lovat és lovast tárja elénk. Deák M. R. finom vonalú pasztellje maga az előkelőség, Erzsébet királynét idéző alkotásáról, ló és lovasáról sugárzik a tartás és büszkeség.

Vetró András lovai esendők, arcuk kifejező, ló és lovasa között minden alkotás esetében finom összhang van. Vetró Bodoni Zsuzsa pasztelljeinek merészen levágott alakjai degasi hangulatot idéznek, ugyanakkor látomászerű, szurrealista az unikornison üldögélő gyermek látványa. Erőss Sándor erőteljes grafikai alkotásai Pegazust idézik.

A tárlat alkotásait körplasztikák is színesítik. A szobrászatot ezúttal a debreceni Győri László kisméretű, finom vonalú, ősi magyar motívumokkal díszített fa alkotásai képviselik, valamint az udvarhelyi Zavaczki Walter Levente barokkos erőteljes, duzzadó öntött lófeje.

E valóban nemes állat ezer arca tárul elénk a kiállított műalkotásokon keresztül. Tökéletes testfelépítésük, feszes izomzatuk, kecses, büszke tartásuk, harmónikus mozgásuk mind alátámasztják a már idézett antik mondást:
„Omnis nobilitas ab equo”.

